

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European – Standarde armonizate: Sporirea transparenței și a securității juridice pentru o piață unică pe deplin funcțională

[COM(2018) 764 final]

(2019/C 228/11)

Raportor: **Gerardo LARGHI**

Sesizare	Comisia Europeană, 18.2.2019
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	7.3.2019
Data adoptării în sesiunea plenară	20.3.2019
Sesiunea plenară nr.	542
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotrivă/abțineri)	125/0/2

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) subscrie la comunicarea Comisiei privind standardele armonizate, care vizează sporirea transparenței și a securității juridice pentru o piață unică, asigurând funcționarea eficace a acestora. În special, CESE își reiterează sprijinul față de principiul standardelor armonizate, un instrument esențial pentru realizarea pieței unice, oferind oportunități de creștere pentru întreprinderi și lucrători, consolidând încrederea consumatorilor în calitatea și siguranța produselor și favorizând o mai bună protecție a mediului.

1.2. CESE consideră că o strategie eficientă de standardizare armonizată impune atât elaborarea și publicarea standardelor în Jurnalul Oficial al UE într-un timp mai scurt, cât și consolidarea unei guvernante bazate pe transparență și incluziunea părților interesate, precum și o strategie de apărare globală a standardelor europene de care depind sistemul nostru de producție, oportunitățile de creștere și de ocupare a forței de muncă, dar și calitatea și siguranța produselor.

1.3. CESE consideră că, având în vedere necesitatea elaborării mai rapide a standardelor armonizate, măsurile propuse de Comisie par orientate în direcția cea bună și sunt, în general, acceptabile. Pe de altă parte, s-ar putea face mai mult în materie de transparență și incluziune, ținând seama de faptul că există încă multe părți interesate potențial implicate care nu participă la procesul de standardizare. Această limitare face în mod evident ca UE să întâmpine dificultăți în a-și promova în mod sistematic standardele la nivel internațional, în contextul negocierilor din cadrul Organizației Internaționale de Standardizare (ISO).

1.4. Prin urmare, Comitetul solicită încă o dată un sprijin mai mare pentru participarea părților interesate, inclusiv prin consolidarea instrumentelor financiare deja disponibile (programul Orizont 2020) și o mai bună comunicare referitoare la acestea. Având în vedere cele de mai sus, o astfel de finanțare ar trebui menținută și eventual sporită în următorul cadru financiar multianual 2021-2027. Aceeași recomandare se aplică finanțării părților interesate, menționată în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 1025/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾. În plus, pentru a consolida caracterul incluziv al procesului de standardizare, CESE își afirmă disponibilitatea de a găzdui un forum anual multipartit, care să evalueze progresele înregistrate în acest sens și să promoveze schimbul de bune practici între diferitele sectoare de producție.

1.5. CESE consideră că inițiativele puse deja în aplicare de Comisie pentru a recupera întârzierile în elaborarea de standarde înregistrează rezultate pozitive. Cu toate acestea, este evident că unele sectoare strategice, cum ar fi sectorul digital, dau încă semne de întârziere gravă în ceea ce privește aspecte sensibile precum tehnologia *blockchain*, care au un impact transversal asupra vieții tuturor cetățenilor, asupra întreprinderilor și lucrătorilor. Din acest motiv, CESE solicită Comisiei să elaboreze programe de lucru mai concrete, cu termene clare și bine stabilite. În plus, așteaptă cu interes rezultatul evaluării impactului economic și social asupra standardizării și speră că aceasta va ține seama în mod corespunzător de aspecte indirecte, cum ar fi nivelurile de ocupare a forței de muncă și securitatea lucrătorilor.

⁽¹⁾ JO L 316, 14.11.2012, p. 12.

2. Introducere

2.1. Standardele armonizate reprezintă o categorie specifică de standarde europene elaborate de Organizația de standardizare europeană⁽²⁾ (OSE) la cerere, pe baza unui „mandat” din partea Comisiei Europene, în cadrul unui parteneriat public-privat. Aproximativ 20 % din standardele europene au fost elaborate ca urmare a unei cereri de standardizare formulate de Comisia Europeană. Standardele armonizate pot fi aplicate pentru a demonstra că anumite produse sau servicii introduse pe piață se conformează cerințelor tehnice prevăzute de legislația UE relevantă.

2.2. Cerințele tehnice prevăzute în legislația UE sunt obligatorii, în timp ce utilizarea standardelor armonizate este de obicei voluntară. Pentru o întreprindere, însă, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, este atât de complicat să își certifice propriile standarde alternative încât, în practică, standardele armonizate sunt respectate și recunoscute de toate întreprinderile.

2.3. Astfel, deși, în teorie, utilizarea standardelor armonizate este opțională, acestea reprezintă în fapt un instrument esențial pentru funcționarea și dezvoltarea pieței unice, deoarece oferă o *prezumpție de conformitate* care asigură securitate juridică și posibilitatea introducerii pe piață de noi produse fără costuri suplimentare. Prin urmare, asigurarea unui sistem corespunzător de standarde armonizate ar trebui să aducă beneficii tuturor, oferind oportunități de creștere întreprinderilor și lucrătorilor, garantând sănătatea și siguranța consumatorilor și contribuind la protejarea mediului într-o economie circulară.

2.4. În martie 2018, Consiliul European a cerut Comisiei să evalueze stadiul de implementare a pieței unice și obstacolele aflate în calea finalizării acesteia. Acestei cereri i s-a răspuns în Comunicarea COM(2018) 772⁽³⁾. În această evaluare, s-a acordat o mare importanță standardizării, ca factor esențial pentru eliminarea barierelor tehnice cu care se confruntă schimburile comerciale, asigurând interoperabilitatea produselor și serviciilor complementare, facilitând introducerea pe piață de produse inovatoare și sporind încrederea consumatorilor.

2.5. Cu toate acestea, ritmul rapid al evoluției tehnologice, digitalizarea și dezvoltarea economiei colaborative impun imperios un sistem de standardizare tot mai rapid, modern, eficient și flexibil. În acest context, standardele armonizate constituie un factor-cheie. În plus, o hotărâre recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene⁽⁴⁾ a afirmat că standardele armonizate, chiar dacă sunt elaborate de organisme private independente și utilizarea lor rămâne opțională, sunt pe deplin acoperite de legislația UE; ca urmare, Comisiei îi revine obligația de a monitoriza procesul și a asigura o elaborare rapidă și o punere în aplicare eficace.

2.6. Din acest motiv, Comisia a publicat comunicarea care face obiectul analizei, în scopul de a face un bilanț al acțiunilor deja existente în ceea ce privește standardele armonizate și a celor care rămân de întreprins pentru punerea în aplicare deplină a Regulamentului (UE) nr. 1025/2012 privind standardizarea.

3. Rezumatul propunerii Comisiei

3.1. Propunerea Comisiei se bazează pe *patru acțiuni* care urmează să fie lansate imediat în vederea realizării de progrese ulterioare în ceea ce privește incluziunea, securitatea juridică, previzibilitatea și realizarea rapidă de beneficii pentru piața unică, care decurg din existența unor standarde armonizate.

3.2. *Acțiunea 1. Eliminarea întârzierilor cât mai curând posibil.*

3.2.1. În 2017, Platforma REFIT a scos în evidență o întârziere evidentă (*backlog*) în procesul de standardizare, după cum mai multe părți interesate au subliniat deja⁽⁵⁾. Aceste întârzieri privesc în special sectoarele implicate în procesul de digitalizare a economiei. În acest scop, în acord cu organizațiile europene de standardizare, a fost elaborată o strategie de recuperare a întârzierilor.

⁽²⁾ Comitetul European de Standardizare (CEN), Comitetul European de Standardizare în Electrotehnică (Cenelec), Institutul European de Standardizare în Telecomunicații (ETSI).

⁽³⁾ COM(2018) 772 final: Piața unică într-o lume în schimbare. O resursă extraordinară care necesită un angajament politic reînnoit.

⁽⁴⁾ Hotărârea în cauza C-613/14 „James Elliot Construction/Irish Asphalt Limited”.

⁽⁵⁾ Platforma REFIT, Avizul XXII.2.b.

3.3. Acțiunea 2. Simplificarea procedurilor de publicare în Jurnalul Oficial a referințelor la standardele armonizate.

3.3.1. Acțiunea se întemeiază pe o evaluare cuprinzătoare a funcționării Comisiei. Aceasta a dus la crearea unui grup de consultanți, menit să identifice într-un stadiu timpuriu eventualele probleme ale procesului de elaborare. În plus, a fost inițiat un dialog structurat în cadrul parteneriatelor public-privat, precum și un dialog interinstituțional la care au participat principalele instituții europene (inclusiv CESE), ca părți interesate; în urma acestor dialoguri s-a stabilit că, de la 1 decembrie 2018, deciziile privind standardele armonizate vor fi adoptate de Comisie prin procedura scrisă accelerată.

3.4. Acțiunea 3. Elaborarea unui document de orientare privind aspectele practice legate de punerea în aplicare a regulamentului privind standardizarea.

3.4.1. Documentul de orientare va contribui la clarificarea rolului și responsabilităților diferiților actori, în toate etapele de elaborare a standardelor armonizate. În special, vor fi precizate aspectele de fond și de procedură ale noului format al cererii de standardizare pe care Comisia îl elaborează pentru a garanta o mai mare transparență și previzibilitate în elaborarea standardelor. De asemenea, el va clarifica rolul Comisiei și al consultanților săi de specialitate. În cele din urmă, va furniza orientări suplimentare pentru a îmbunătăți coerența și viteza procedurii de evaluare a standardelor armonizate în toate domeniile relevante.

3.5. Acțiunea 4. Consolidarea sistemului de consultanți pentru realizarea de evaluări rapide și riguroase ale standardelor armonizate, permițând publicarea lor în timp util în Jurnalul Oficial al UE.

3.5.1. Pentru a asigura o mai bună coordonare în amonte în procesul de evaluare a standardelor armonizate, în curs de dezvoltare de către organizațiile de standardizare europene, Comisia se va baza în continuare pe contribuția științifică a Centrului Comun de Cercetare și, în același timp, își va consolida cooperarea cu comitetele tehnice însărcinate cu elaborarea standardelor prin sistemul recent introdus de consultanți de specialitate. Obiectivul este de a spori rapiditatea, calitatea și acuratețea evaluărilor în vederea îmbunătățirii eficienței întregului proces și pentru a asigura faptul că referințele la standardele armonizate sunt publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* cât mai curând posibil.

4. Observații generale

4.1. CESE susține la comunicarea Comisiei privind standardele armonizate, care vizează sporirea transparenței și a securității juridice pentru o piață unică, asigurând funcționarea eficace a acestora. Propunerea a fost examinată în paralel cu avizul CESE INT/878 ⁽⁶⁾ privind programul anual privind standardizarea europeană pentru 2019 ⁽⁷⁾, din motive evidente de similaritate a conținutului, pentru a oferi un răspuns cuprinzător, coordonat și coerent.

4.2. CESE își reiterează sprijinul față de principiul standardelor armonizate, un instrument esențial pentru realizarea pieței unice, care oferă oportunități de creștere pentru întreprinderi și lucrători, consolidând încrederea consumatorilor în calitatea și siguranța produselor și favorizând o mai bună protecție a mediului ⁽⁸⁾. De asemenea, CESE consideră că o strategie privind standardele armonizate nu poate fi disociată de procesele care au loc la nivel mondial, unde ar trebui să găsească o corespondență adecvată în ceea ce privește apărarea standardelor stabilite la nivel european. De fapt, eventualele întârzieri în procesul european de standardizare sau lipsa de susținere a standardelor europene în cadrul negocierilor desfășurate în cadrul ISO ar putea face ca standardele noastre să fie omise sau incompatibile cu cele aprobate la nivel internațional, provocând daune evidente întreprinderilor și consumatorilor.

4.3. CESE apreciază inițiativa Comisiei de a recupera o parte din întârzierile acumulate de-a lungul anilor ⁽⁹⁾ în ceea ce privește standardele armonizate. Pentru unele sectoare digitale strategice, însă, precum tehnologia *blockchain*, trebuie remarcat că problema se află abia acum în atenția unui grup de lucru *ad hoc* pe această temă, ceea ce indică o întârziere substanțială. Deoarece este extrem de dificil ca inovarea să fie standardizată în timp util, ar fi necesar să se elaboreze un program de lucru mai limpede și mai concret, care să prevadă cu claritate un calendar și modalități de punere în aplicare.

⁽⁶⁾ INT/878 – Standardizarea europeană pentru 2019 (a se vedea pagina 74 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽⁷⁾ COM(2018) 686 final.

⁽⁸⁾ JO C 75, 10.3.2017, p. 40.

⁽⁹⁾ Date furnizate de Comisia Europeană.

4.4. CESE consideră că simplificarea procedurilor interne ale Comisiei pentru reducerea duratei proceselor de luare a deciziilor și publicarea în Jurnalul Oficial este, fără îndoială, oportună, deoarece reprezintă una dintre cauzele întârzierilor acumulate în ani în ce privește standardele armonizate. În special, este esențial ca sistemul de standarde armonizate să se ridice la înălțimea noilor provocări ale pieței, pentru a se evita ca unele state membre să progreseze într-un mod care ar crea conflicte între diferitele reglementări naționale.

4.5. În procesul mai amplu de simplificare propus de Comisie, este esențial să se asigure atât transparența, cât și, în special, caracterul incluziv al proceselor de guvernare. Aceasta înseamnă că, la fel ca în cazul dialogului interinstituțional lansat în iunie 2018, Comitetul Economic și Social European trebuie să rămână pe deplin implicat, împreună cu alte părți relevante, atât la nivel european, cât și la nivel național ⁽¹⁰⁾.

4.6. CESE subliniază că implicarea activă a părților interesate de la nivel național, european și internațional este un factor de consolidare și definire a standardelor și ar trebui încurajată și susținută. Părțile interesate întâmpină încă numeroase dificultăți în ceea ce privește posibilitatea de a interveni în procesele de stabilire a standardelor armonizate. Este vorba, în primul rând, de probleme de informare și de sensibilizare cu privire la importanța acestui instrument și la modalitățile de acces, la criteriile restrictive de participare și costurile excesiv de ridicate pentru organizațiile sau întreprinderile mici.

4.7. În acest sens, Comitetul observă că fondurile puse la dispoziție prin programul Orizont 2020 pentru a finanța participarea părților interesate la procesele de standardizare nu sunt bine cunoscute și ar trebui să fie mai ușor accesibile și mai bine comunicate ⁽¹¹⁾. Este, de asemenea, important ca toate fondurile prevăzute în prezent să fie menținute și eventual sporite în următorul cadru financiar multianual 2021-2027. Aceeași recomandare se aplică finanțării părților interesate, menționată în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 1025/2012.

4.8. Pentru a spori eficacitatea acțiunilor de sprijin pentru standardizare, se recomandă ca proiectele finanțate de programul Orizont Europa să includă, de asemenea, implicarea părților interesate în activitatea de standardizare a inovațiilor, în cadrul activităților de difuzare.

4.9. În conformitate cu avizele sale anterioare ⁽¹²⁾, CESE solicită o monitorizare atentă a eforturilor principalilor actori din domeniul standardizării, pentru a consolida dimensiunea legată de incluziune a sistemului european de standardizare. În acest sens, CESE ar putea înființa un forum *ad hoc* privind caracterul incluziv al sistemului european de standardizare. Acest organism ar fi responsabil cu organizarea unei audieri publice anuale pentru a evalua progresele înregistrate în acest domeniu, precum și cu promovarea schimbului de bune practici între diferitele sectoare de producție.

5. Observații specifice

5.1. Comitetul observă că eforturile propuse de Comisie pentru accelerarea procedurilor interne și creșterea numărului de consultanți ar putea să acopere mai multe niveluri operaționale și să implice atât personalul, cât și mecanismele organizării interne. Aceste eforturi de îmbunătățire sunt necesare, dar ar trebui prevăzută o finanțare corespunzătoare. Prin urmare, CESE solicită Comisiei să clarifice mai bine acest aspect, subliniind necesitatea de a se rezerva fonduri direct proporționale cu provocările din sector și în conformitate cu obiectivele prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 1025/2012 ⁽¹³⁾.

5.2. CESE reafirmă necesitatea consolidării unei culturi europene a standardizării prin campanii specifice de sensibilizare care să se adreseze tuturor cetățenilor, începând cu cei de vârstă școlară până la cei implicați în procesul decizional, acest aspect trebuind să se reflecte și în cadrul acordurilor internaționale ⁽¹⁴⁾. Ar fi, de asemenea, necesar să se dezvolte campanii specifice de sensibilizare destinate IMM-urilor și întreprinderilor nou-înființate.

⁽¹⁰⁾ JO C 34 2.2.2017, p. 86; JO C 75, 10.3.2017, p. 40.

⁽¹¹⁾ Prin programul de lucru LEIT (*Leadership in Enabling and Industrial Technologies*), din cadrul programului Orizont 2020, sunt finanțate programe menite să sprijine participarea părților interesate la procesul de standardizare. Unul dintre acestea este proiectul Standict.eu (www.standict.eu), cu o durată de doi ani, care își propune standardizarea inovațiilor în domeniul TIC, cu un buget de 2 milioane EUR și un grup de aproximativ 300 de potențiali beneficiari, selecționați prin invitații la exprimarea interesului publicate periodic. O solicitare similară este prevăzută în programul de lucru LEIT 2019-2020: *ICT-45-2020: Reinforcing European presence in international ICT standardisation: Standardisation Observatory and Support Facility* (Prezența europeană în cadrul standardizării TIC la nivel internațional: un observator pentru standardizare și un mecanism de sprijin), dar cu o alocare dublată, de la 2 milioane la 4 milioane EUR, și cu o durată de 2 până la 3 ani.

⁽¹²⁾ JO C 303 19.8.2016, p. 81; JO C 197, 8.6.2018, p. 17.

⁽¹³⁾ JO C 197, 8.6.2018, p. 17.

⁽¹⁴⁾ A se vedea nota de subsol 10.

5.3. CESE speră că evaluarea impactului socioeconomic al sistemului de standardizare cuprinsă în programul de lucru privind standardizarea europeană pentru 2019 va prevedea și un spațiu *ad hoc* dedicat standardelor armonizate și o examinare realistă a eventualelor dezavantaje și posibilități, nu numai în ce privește piața internă, ci și la nivel mondial. Aceasta presupune ca evaluarea să ia în considerare și efectele indirecte ale standardizării, cum ar fi nivelurile de ocupare a forței de muncă și siguranța lucrătorilor ⁽¹⁵⁾.

Bruxelles, 20 martie 2019.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ A se vedea nota de subsol 8.